

AGDER
fylkeskommune

Grønne skolereiser i videregående skole i Agder

Prosjektmandat

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn.....	3
2	Hensikt og målsetting	4
3	Målgruppe	4
4	Forslag til tiltak.....	5
5	Tidsramme	5
6	Organisering	5
7	Budsjett og finansiering	6
8	Evaluering og rapportering	6

1 Bakgrunn

Fylkestinget har bestilt en sak med forslag til tiltak som skal bidra til økt sykling i videregående skole. Det er i 2024 gjennomført en reisevaneundersøkelse blant elever i videregående skole i regi av Interreg-ØKS prosjektet MOVE. Det er for få elever som har svart til at det går an å trekke sikre konklusjoner (607/11000), men undersøkelsen bekrefter observasjonene fra skolene om at svært få elever sykler til videregående skole (3% sommerstid). Av årsaker som oppgis til å ikke sykle, svarer 63% at det er for langt, mens 35% svarer at ingen andre sykler. Vi ønsker derfor å prøve ut en ordning der elever selv kan jobbe med å motivere hverandre til økt sykling. Konseptet kan også tilpasses til ungdomsskolen.

I Interreg- ØKS prosjektet MOVE deltar Agder fylkeskommune sammen med partnere fra Danmark og Sverige. Målet er å få flere til å gå, sykle, kjøre sammen eller velge kollektivtransport. I arbeidspakken barn og unge arbeider vi på Agder sammen med en pilotskole for å utvikle tiltak som skal motivere og gjøre det enda tryggere og bedre for elever å gå og sykle til skolen. I samme prosjekt er det mål om en satsning rettet mot elever på videregående skoler. Våren 2024 ble det gjennomført en reisevaneundersøkelse på videregående skole. Vi ønsker å bruke funn fra denne til videre dialog med målgruppen og utvalgte skoler for å prøve ut tiltak som skal fremme bærekraftige transportvalg.

Holdningsskapende tiltak er med på å øke bevisstheten om fordelene ved å bruke miljøvennlige og aktive transportformer. Dette kan inkludere kampanjer, og insentiver for å oppmuntre til bruk av kollektivtransport, sykling og gange.

Forskning viser at kampanjer kan gi gode, langsiktige effekter for helse og miljø. De kampanjene som fungerer best er koblet til fysiske tiltak, har realistiske mål og blir gjentatt jevnlig. For at vi mennesker skal være motivert til å forandre vår adferd, må vi kunne forstå nødvendigheten av den ønskede endring. Atferdsendringer er lettest å få til hvis man kopler «myke» og «harde» virkemidler, dvs. både holdningspåvirkning og fysiske forbedringer.

Det er dokumentert en klar sammenheng mellom fysisk aktivitet og folkehelse. I regjeringens Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029 forklares nedgang i aktivitetsnivå med mindre bevegelse i forbindelse med transport. Bare noen få minutters daglig fysisk aktivitet, tilsvarende rask gange, har stor helsegevinst. Fysisk aktivitet har umiddelbare positive effekter på hjernen, og gir både økt oppmerksomhet og bedre hukommelse. Dette styrker evner knyttet til problemløsning, planlegging og organisering av hverdagen.

Derfor er det viktig å forankre satsingen rundt grønne skolereiser opp mot folkehelse og betydningen aktiv mobilitet kan ha for den enkeltes helse og kognitive funksjoner.

På enkelte skoler er det mange elever som benytter bil til og fra skolen, noe som bidrar til økte klimagassutslipp, redusert fysisk aktivitet og utfordringer knyttet til trafiksikkerhet rundt skolene. Reisevaneundersøkelsen viser også at det er høy bussandel blant elever på videregående skoler Agder, men lav sykkelandel, selv ved skoler hvor det er mulig å sykle.

Det er derfor behov for et målrettet prosjekt som bidrar til grønne og aktive skolereiser.

Prosjektnavn: Grønne skolereiser i videregående skole Agder

Prosjekteier: Agder fylkeskommune ved avdeling for strategi og mobilitet

2 Hensikt og målsetting

Agder fylkeskommune ønsker å skape en satsing som bidrar til å øke andelen elever i videregående skole som velger miljøvennlige og aktive reisemåter til og fra skolen, som å gå, sykle, ta buss eller samkjøre. Det vil være viktig i prosjektet at vi finner frem til og tester ut tiltak sammen med målgruppen, skolene, kommuner og de ulike avdelinger i fylkeskommunen som har ansvar for mobilitet, folkehelse, klima/miljø, eiendom og utdanning.

Prosjektet har følgende målsettinger:

1. Øke andelen elever som går eller sykler til skolen.
2. Redusere biltrafikk og forbedre trafiksikkerheten i nærområdene rundt skolene.
3. Fremme fysisk aktivitet/aktiv transport som en naturlig del av skoledagen.
4. Øke bevisstheten blant elever om miljøvennlige transportvalg.
5. Bidra til Agder fylkeskommunes klima- og folkehelsemål.

3 Målgruppe

Målgruppen for prosjektet er elever i videregående skoler i Agder fylke.

Prosjektet vil være inndelt i ulike faser. Første fase vil konsentrere seg om å teste ut tiltak på et par skoler. Blant annet Dahlske videregående skole i Grimstad og KKG i Kristiansand. Disse skolene er valgt ut fordi førstnevnte er en skole i ATP-arendalsregionen og sykkelby. Den andre ligger i byvekstområdet og det er beskrevet i handlingsprogram for byvekstavtalen at fylkeskommunen vil jobbe med grønne skolereiser. Her er det også avsatt 300 000 kroner til tiltak innen denne kategorien.

Utover disse skolene vil fylkeskommunen vurdere muligheten for å teste ut en samkjøringskampanje på en skole hvor det er mer bilkjøring blant elevene, for

eksempel Flekkefjord videregående skole.

Andre fase vil være å utvide tiltak til flere skoler i kristiansandsregionen og ATP-arendalsregionen.

4 Forslag til tiltak

Prosjektet vil teste ut ulike tiltak som kan bidra til å få flere elever til å velge miljøvennlige transportalternativer til skolen, blant annet:

- Informasjonskampanjer og holdningsskapende tiltak rettet mot elever og foresatte.
- Belønningsordninger eller konkurranser for elever som velger grønne reisealternativer (eks. Kobla-app m.m.)
- Tilrettelegging for trygg sykkelparkering og gang- og sykkelveier i samarbeid med kommunene.
- Samarbeid med skolene om å innlemme temaet bærekraftig transport i undervisning og elevrådsarbeid.
- Ung-til-ung-formidle gjennom å utvikle opplegg som TS-ambassadørene kan bruke for å fremme grønne skolereiser.
- Samarbeide med kollektivselskap for bedre tilrettelegging av bussruter.
- Teste ut app for samkjøring.

I tillegg til dette vil prosjektet kartlegge reisevaner blant elever, samt sykkelparkeringsfasiliteter på skolen og andre relevante forhold av betydning for transportmiddelvalg.

5 Tidsramme

Prosjektet starter opp høsten 2025, og vil ha en varighet på 2 år (pilotfase). Sluttevaluering vil være i 2027.

Før utprøving av tiltak starter opp vil prosjektet kartlegge sykkelfasiliteter på og rundt aktuelle skoler, samt gjennomføre reisevaneundersøkelse som vil danne grunnlag for arbeidet videre. Deretter vil vi starte medvirkning med elevråd på de aktuelle skolene.

6 Organisering

Prosjektet ledes av en prosjektgruppe med representanter fra:

- Fylkeskommunens avdelinger for samferdsel, utdanning, eiendom, folkehelse og idrett/klima/miljø

- Videregående skoler
- Elevrepresentanter/trafikksikkerhetsambassadører
- Kommuner/sykkelbyer/byvekstavtalen for kristiansandsregionen
- Kollektivselskap
- Relevante interesseorganisasjoner (f.eks. Trygg Trafikk, Syklistenes Landsforening)

7 Budsjett og finansiering

Fylkeskommunen vil fremme en sak til politisk behandling i august 2025, og be politikerne sette av midler til satsingen. Foruten dette så er det avsatt 300 000 kroner per år i gjeldende handlingsprogramperiode for byvekstavtalen. Disse midlene kan kun brukes i kristiansandsregionen. I tillegg er det avsatt midler til kampanjer og fysiske tiltak i sykkelbyene Arendal og Grimstad. I de nylig undertegnede sykkelbyavtaler er skoler og barn og unge et sentralt satsningsområde.

8 Evaluering og rapportering

Det vil bli gjennomført evaluering av tiltak som testes i prosjektet.

AGDER
fylkeskommune

Prosjektmandat grønne skolereiser

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no